

Transit-asiakkaan yleisinfo vastaanottokeskuksessa

Becoming More Visible
2007

Transit-asiakkaan yleisinfo vastaanottokeskuksessa

Transit-asiakkaan yleisinfo vastaanottokeskuksessa on kehitetty Becoming More Visible -projektin (ESR, Equal) aikana vuosina 2004 – 2007. Infopaketin tavoitteena on kuvata turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmän transit-toimintaa, yhtenäistää transit-yksiköiden asiakkailleen jakamaa alkuinformaatiota sekä vahvistaa transit-toimintamallia turvapaikanhakijoiden vastaanottotyössä.

Transit-asiakkaan yleisinfo vastaanottokeskuksessa -aineisto kokoo tiivistetysti turvapaikanhakijalle turvapaikkaprosessin alkuvaiheessa jaettavan yleisinformaation suomalaisesta yhteiskunnasta, turvapaikkaprosessin transit-vaiheesta, vastaanottokeskuksessa asumisesta sekä vastaanottokeskusten yleisistä käytännöistä.

Vastaanottokeskukset voivat täydentää aineistoa keskuskohtaisilla toimintatavoilla ja ohjeilla. Transit-asiakkaan info vastaanottokeskuksessa -materiaalia voidaan myös käyttää Becoming More Visible -projektissa valmistuneen *Alku - Turvapaikanhakijan alkuorientaatio DVD:n* kanssa.

transit-toiminta:

Työministeriön, TE-keskusten, vastaanottokeskusten ja poikkihallinnollisen työryhmän sopiman mukaan

Suomesta turvapaikkaa hakevat henkilöt sijoitetaan ensivaiheessa transit-vastaanottokeskuksiin. Transit-vaiheen aikana poliisi ja Ulkomaalaisvirasto (UVI) pitävät turvapaikkapuhuttelun turvapaikkahakemuksen tutkimista varten. Transit-keskukset sijaitsevat lähellä UVI:n toimipisteitä Helsingissä (UVI, Helsinki), Joutsenossa (UVI, Lappeenranta) ja Kajaanissa (UVI, Kuhmo).

Viimeistään poliisin selvitettyä turvapaikanhakijoiden henkilöllisyyden, hakija ohjataan transit-vastaanottokeskukseen odottamaan turvapaikkapuhuttelua. Mikäli turvapaikanhakijoita saapuu suoraan muihin kuin transit-keskuksiin, heidät siirretään transit-keskuksiin mahdollisimman nopeasti olosuhteet huomioon ottaen ja edullisinta matkustustapaa käyttäen.

Turvapaikkapuhuttelun jälkeen turvapaikanhakijat voidaan sijoittaa transit-keskuksista muihin vastaanottokeskuksiin odottamaan päätöstä turvapaikkahakemukseen. Turvapaikanhakijat ohjataan hallitusti muihin vastaanottokeskuksiin keskusten käyttöasteen mukaisesti siten, ettei epätarkoituksenmukaista ali- ja ylikapasiteettia pääse syntymään.

Transit-vaiheen aikana turvapaikanhakijalla on oikeus oikeusapuun sekä päivystysluontoisiin peruspalveluihin.

Transit-asiakkaan yleisinfo vastaanottokeskuksessa -aineiston kehittämiseen on osallistunut vastaanottokeskusten työntekijöitä ja muita vastaanottotyön asiantuntijoita.

Kiitos:

Helsingin vastaanottokeskus
Joutsenon vastaanottokeskus
Kajaanin kaupungin maahanmuuttajapalvelut
Metsälän vastaanottokeskus

Tämä materiaali on saatavissa Becoming More Visible -projektin verkkosivulta:

www.becomingmorevisible.net

sekä Kajaanin kaupungin maahanmuuttajapalveluista.

Yhteystiedot:

Kajaanin kaupungin maahanmuuttajapalvelut
Lönnrotinkatu 3
87100 Kajaani

Euroopan sosiaalirahaston Equal-yhteisöaloiteohjelma on osallistunut tämän materiaalin rahoittamiseen. Materiaalissa tuodaan esille ainoastaan tekijöiden näkökannat eikä se välttämättä edusta Euroopan komission mielipidettä.

1 Suomesta ja yhteiskunnasta

Suomi

- on vuonna 1917 itsenäistynyt valtio, joka kuuluu Euroopan Unioniin
- on länsimainen demokraattinen oikeusvaltio, jossa on voimassa Suomen laki
 - > turvapaikanhakijalla on oikeuksia ja velvollisuuksia
- tarjoaa turvapaikanhakijalle oikeudenmukaisen turvapaikkaprosessin sekä tietyt peruspalvelut prosessin ajaksi

Turvapaikanhakijoiden vastaanoton kustantaa Suomen valtio.

Soveltuvaa lisätietoa Alku-DVD:n valikoissa “Suomalainen yhteiskunta ja historia”, “Liikenne ja asioiminen kaupungilla”, “Kulttuuri ja vapaa-aika” sekä “Perusoikeudet ja velvollisuudet”.

2 Turvapaikkaprosessista

Transit-asiakkuus

- Suomeen saapuvat turvapaikanhakijat sijoitetaan turvapaikkaprosessin alkuvaiheessa transit-vastaanottokeskuksiin, jotka järjestävät turvapaikanhakijalle prosessin alkuvaiheen peruspalvelut
- ennen turvapaikkapuhuttelua poliisi puhuttelee turvapaikanhakijaa tämän matkareitin osalta
- vastaanottokeskuksen henkilökunta ohjaa turvapaikanhakijan puhutteluihin
- transit-keskuksista turvapaikanhakijat siirtyvät ns. normaali vastaanottokeskusasiakkaiksi viimeistään Ulkomaalaisviraston turvapaikkapuhuttelun jälkeen
 - > turvapaikanhakija siirretään yleensä toiseen vastaanottokeskukseen (vuoden 2008 alussa toimii kymmenen vastaanottokeskusta eri puolilla maata) odottamaan turvapaikkahakemuksen käsittelyä Ulkomaalaisvirastossa
- turvapaikanhakijalla on oikeus saada oikeusapua omalla äidinkielellään (Pakolaisneuvonta ry)
- vastaanottokeskuksen henkilökunta ei voi vaikuttaa turvapaikkahakemuksen päätökseen
- vastaanottokeskuksen henkilökunnalla ja tulkeilla on vaitiolovelvollisuus

Transit-asiakkaan saamat lakiin perustuvat palvelut

- toimeentulon varmistaminen
- akuutti tai välttämätön sairaudenhoito
- yleinen ohjaus ja neuvonta
- majoitus (tarvittaessa)

Transit-asiakkaan tulee noudattaa vastaanottokeskuksessa sovellettavia käytäntöjä toimeentulon ja terveydenhoitopalveluiden sekä asumiseen liittyvien järjestelyjen osalta.

Soveltuvaa lisätietoa Alku-DVD:n valikoissa “Turvapaikkamenettely”, “Vastaanottokeskukset ja viranomaisten roolit” sekä “Vastaanottokeskuksen peruspalvelut”.

3 Majoitusta koskevista yleisistä säännöistä

Vastaanottokeskus järjestää majoituksen, mikäli asiakkaalla ei ole muuta majoitusta. Vaihtoehto vastaanottokeskuksessa asumiselle on yksityismajoitus silloin, kun asuminen yksityisessä osoitteessa on virallista ja asunnon omistajan hyväksymää sekä asumisolosuhteet ovat asialliset. Vastaanottokeskus ei tue yksityismajoitusta taloudellisesti.

Vastaanottokeskuksessa asuminen

- järjestyssäännöt
 - > asiakkaalle jaetaan talon säännöt majoituksen yhteydessä ja niitä tulee noudattaa
 - > vastaanottokeskuksessa noudatetaan Suomen lakia
- asuminen on kollektiivista
 - > asiakkaat majoittuvat pääsääntöisesti 2-8 hengen huoneissa
 - > yhteiskeittiöt ja saniteettitilat
 - > yhteiset pesutuvat ja vapaa-ajantilat
- hiljaisuus
 - > asuntoloissa on hiljaisuus klo 22.00 - 06.00 välisenä aikana
- päihteen käyttö
 - > päihteen käyttö on kiellettyä vastaanottokeskuksessa
- siivoaminen
 - > vastaanottokeskuksen asiakkaat ovat vastuussa oman huoneen siivoamisesta sekä vuorollaan yhteisten tilojen, kuten keittiön, saniteetti- ja vapaa-ajantilojen siisteydestä
 - > roskat tulee viedä roskasäiliöihin

Turvallisuus

- paloturvallisuus ja tupakointi
 - > tupakointi on ehdottomasti kielletty sisätiloissa muualla, kuin sille erikseen varatuilla alueilla
 - > palohälytyksen sattuessa, tulee poistua välittömästi ulos rakennuksesta, ellei henkilökunta toisin ilmoita
 - > vaaratilanteissa voi käyttää myös mahdollisia hätäuloskäyntejä
 - > palohälytyksen tahallisesta väärinkäytöstä saattaa seurata korvausvelvollisuus
- valvontakamerat
 - > vastaanottokeskuksen tiloissa saattaa olla nauhoittavia valvontakameroita asukkaiden turvallisuuden varmistamiseksi
- lasten turvallisuus
 - > vanhemmat ovat vastuussa lapsistaan
 - > alle kouluikäistä lasta ei saa jättää ilman valvontaa
 - > jos asukas huomaa lapsen vaaratilanteessa, siihen pitää puuttua ja tehdä ilmoitus neuvontaan

Liikkuminen ja vierailut

- turvapaikanhakija voi liikkua vapaasti Suomen rajojen sisäpuolella, turvapaikanhakijan on kuitenkin oltava vastaanottokeskuksen henkilökunnan tavoitettavissa
 - > mikäli asiakas on poissa useampia päiviä vastaanottokeskuksesta, on hänellä velvollisuus jättää yhteystietonsa vastaanottokeskuksen neuvontaan
- toimeentulotuen maksupäivänä turvapaikanhakijan tulee olla henkilökohtaisesti nostamassa rahansa
- mikäli turvapaikanhakijan olinpaikka on tuntematon, eikä hän ole nostanut toimeentulotukeaan tai häneen ei saada yhteyttä, voidaan turvapaikanhakija merkitä kadonneeksi
 - > turvapaikanhakijalle myönnettyt palvelut päättyvät
- vastaanottokeskuksessa vierailevien henkilöiden on ilmoitettava vastaanottokeskuksen henkilökunnalle, vierailuista sovitaan aina etukäteen

Talon järjestyssääntöjen vakava tai toistuva rikkominen sekä yleinen pöytäamattomuus voi johtaa siihen, että asiakkaan asumisoikeus vastaanottokeskuksessa lakkaa. Vastaanottokeskuksen tiloihin majoitetun turvapaikanhakijan on viipymättä ilmoitettava henkilökunnalle majoitukseen ja asiakkaalle luovutettuihin tarvikkeisiin liittyvistä huomaamistaan vioista ja puutteista.

Soveltuvaa lisätietoa Alku-DVD:n valikoissa "Elämää vastaanottokeskuksessa", "Lapset, nuoret & koulutus" sekä "Perusoikeudet ja velvollisuudet".

4 Vastaanottokeskusten yleisistä käytännöistä

Asukaskortti

- vastaanottokeskuksen asiakkaat saavat asukaskortin, joka osoittaa vastaanottokeskuksen asiakkuuden
- asukaskortti tulee pitää mukana aina asioitaessa vastaanottokeskuksessa ja sen ulkopuolella

Posti

- asiakkaiden tulee tarkistaa saapuva postinsa päivittäin
- vastaanottokeskuksen neuvonnasta noudettava posti luovutetaan aina henkilökohtaisesti asukaskorttia vastaan

Tapaamiset ja ajanvaraaminen

- vastaanottokeskuksen henkilökunnan tai muun viranomaisen järjestämään infotilaisuuteen tai muuhun tapaamiseen kutsutulta turvapaikanhakijalta edellytetään osallistumista kyseiseen tilaisuuteen
- vastaanottokeskuksen neuvonnasta voi tarvittaessa varata ajan vastaanottokeskuksen eri työn tekijöille
- tapaamisiin toivotaan saavuttavan ajoissa

Vapaa-aika

Vastaanottokeskuksen henkilökunta opastaa asiakasta vapaa-ajanviettomahdollisuuksissa sekä mahdollisuuksien mukaan järjestää turvapaikanhakijaa aktivoivaa toimintaa.

Soveltuvaa lisätietoa Alku-DVD:llä valikossa “Elämää vastaanottokeskuksessa” sekä “Kulttuuri & vapaa-aika”.

5 Muuta vastaanottokeskuksessa jaettavaa alkuvaiheen informaatiota

- laki-info (turvapaikkaprosessi ja siihen kuuluva juridinen neuvonta ja apu)
- terveyden- ja sairaudenhoitopalvelut turvapaikkaprosessin aikana
- sosiaalipalvelut turvapaikkaprosessin aikana
- vastaanottokeskuksen järjestämät tiedotustilaisuudet

Soveltuvaa lisätietoa Alku-DVD:n valikossa “Vastaanottokeskuksen peruspalvelut”.